

samt de derunder hørende særlige Fonds, med de til denne Paragraph stillede Vædringsforslag, der ere under Forhandling. Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet har Ordet.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet: Jeg frasalder Ordet.

Formanden: Den 4de Landstingsmand for 1ste Kreds har Ordet.

Lehmann: Det vil være i det høie Things Erindring, at Stilleren af nærværende Forslag paa det Bestemteste gjorde gjældende, at han ikke vilde komme ind paa en Drøftelse af Sagens Realitet, hvortil ganske vist ogsaa en Behandling af en enkelt lille underordnet Post af et stort Lovforslag vilde være et overordentlig u hensigtsmæssigt Sted. Han beholdt sig i den Henseende at have sin Mening aaben og fri, og det var den ærede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet, der søgte at commentere hans Uttringer ved at underknyde, at han i Realiteten maatte have en Mening, der stemte med den ærede Ministers, fordi han tidligere havde været Medlem af Overappellationsretten, til hvilken som bekendt Examinationen af de slesvigiske Jurister var henlagt, da der ikke gaves et slesvigsk Universitet. Jeg skal ligesaa lidt som den ærede Forslagsstiller komme ind paa dette Spørgsmaal, som ganske vist er overordentlig interessant, og hvormed mange vigtige Betragtninger staae i Forbindelse, men som jeg ikke anseer det for muligt at bringe under en virkelig frugtbringende Debat under Behandlingen af Finantsloven. Ganske vist er man senere kommen ind derpaa. Jeg skal i den Anledning tillade mig at gjøre den ærede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet opmærksom paa, at de almindelige Betragtninger, som han udtalte i et senere Foredrag, umulig kunne bringe Sagen til en virkelig Afgjørelse. Jeg forstiller ham, at jeg deri ikke har fundet Noget, som ikke allerede, dengang jeg var Student, har været Gjenstand for Forhandling og Samtale idetmindste mellem de flinkere Studenter, at jeg ikke deri har fundet det Ringeste, som ikke var mig bekendt, endogaa fra min tidligste

Ungdom. Det er nemlig overmaade let at see, hvorledes den Omstændighed, at det er selve Docenterne, der examinere, kan føre til, at den Maade, hvorpaa der læres, faaer en meget stærk Indflydelse paa den Maade, hvorpaa de Studerende forberede sig til Examen, kan føre til, som det hedder, jurare in verba magistri, idet de følge Docenterne istedetfor at lægge sig efter frit Studium, og blandt Andet ogsaa har affødt en Institution, som ganske vist kan drives forstandigt og fornødt og kan udrelte ganske det Samme, som den ærede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet vil have henviist til Privat-Docenter, nemlig, at de flinkere Candidater, som endnu ikke enten føle sig modne til at optræde i Litteraturen, eller troe at kunne veile til en Plads ved selve Universitetet, meddele deres yngre Kammerater den Veiledning, hvortil de kunne trænge, men som ogsaa ganske vist — det er saa gammelt og velbekendt, at det slet ikke behøvede at siges — meget ofte udarter til slavisk, aandløs Efterlæren af Lectier, saa at der herved i mange Henseender er opstaaet stor Brøst for det frie Studium. Det er jo Noget, som enhver Student, idetmindste enhver nogenlunde opvakt Student, daglig erfarer. Spørgsmaalet er slet ikke det, men det er, hvorledes man skal kunne tilveiebringe en Prøve paa anden Maade uden at opgive det hele alvorlige videnskabelige Grundlag, som først giver selve Examen dens Betydning. Det omtalte Foredrag har derfor maaffee interesseret Mange, som ikke tidligere have haft Leilighed til at tænke over den Ting, men noget Bidrag til selve Spørgsmaalets Løsning er paa ingen Maade indeholdt deri, thi Op-gaven er den, som et æret Medlem for Kjøbenhavn (Madvig) leilighedsvis er kommet ind paa, nemlig, hvorledes man skal kunne undgaa disse Ulemper uden at falde i andre, der ere endnu større og alvorligere. Jeg for mit Vedkommende skal iøvrigt ligesaa lidt som den ærede Forslagsstiller indlade mig paa Afgjørelsen af denne Sag, men skal kun ganske i Almindelighed udtale, at, dersom der kommer til at foreligge en vel gjenomtænkt Plan, ikke blot med Hensyn til den theologiske Examen, men med Hensyn til hele Examenvæsenet ved